

III.

Naar aanleiding van het stukje van collega HUËT, onder bovenstaanden titel in het vorige nummer van het *Tijdschrift* opgenomen, zou ik gaarne de volgende opmerkingen willen maken.

Ongetwijfeld zijn alle medici, die de psycho-analyse zoowel theoretisch als praktisch grondig hebben bestudeerd, ervan overtuigd, dat deze iets geheel nieuws is. Deze overtuiging heeft hen echter nooit het oordeel doen vellen, dat ieder „die vroegere methoden in verdediging durft nemen, laat staan ze toepassen, een verouderde domoor schijnt”. Dit blijkt wel het best uit het feit, dat vele van hen, o. a. ondergeteekende, naast de psycho-analyse, ook andere psychische methoden toepassen. Ik behoef slechts te wijzen op onze collega's VAN RENTERGHEM en VAN DER CHIJS, die jaren geleden reeds schreven over „FREUD en zijn school” en „Inleiding tot de grondbegrippen en techniek der psycho-analyse”, die beiden tot de oprichters van onze Nederlandsche vereeniging voor psycho-analyse behooren en die toch het leeuwendeel hunner patiënten suggestief behandelen.

De psycho-analytische behandeling is dan ook volstrekt niet aangewezen bij alle zenuwpatiënten. Reeds twintig jaar geleden stelde FREUD verschillende indicaties en contra-indicaties op, die sedert niet veel wijziging hebben ondergaan.

Wel is de psycho-analyse als *onderzoekingsmethode* bruikbaar op elk psychologisch terrein en heeft ze ons dan ook al veel geleerd, zoowel omtrent de psychologische structuur van verschillende psychosen als omtrent allerlei onderwerpen uit het gebied der geesteswetenschappen.

Doch als *behandelingsmethode* is zij alleen aangewezen bij de zuivere psychogene neurosen, door FREUD „psycho-neurosen” genoemd, en dan nog slechts bij patiënten, die aan bepaalde voorwaarden voldoen, waaronder een behoorlijk intellect de eerste plaats inneemt.

Men ziet dus, dat „het domein der psycho-analyse” reeds door FREUD behoorlijk is afgebakend.

Voor het heirleger van perversen, debielen, gedegeneerden en lichte psychosen, dat in de wandeling tot de zenuwpatiënten gerekend wordt, blijven de vroegere methoden nog steeds aangewezen. Voor menschen met „een onevenwichtig karakter, wier onstuimige opwellingen, onvermogen tot bezadigd handelen en onmacht tot welbewust overleg hen in het ongeluk brachten” is stellig goede leiding het eenige middel om te trachten hen voor verdere ongelukken te vrijwaren.

Maar voor de zenuwpatiënten *sensu strictiori*, de lijdens aan psycho-neurosen, is de psycho-analytische behandeling de beste. De psycho-analyse heeft ons geleerd, dat de „abnormale reacties op gewone gebeurtenissen, het opkomen van pathologische gevoelens, onafhankelijk van het feit, dat zij zich bewust kunnen zijn, dat die gevoelens verkeerd zijn”, waarin collega HUËT terecht een der eigenaardigheden dezer patiënten ziet, het gevolg zijn van niet-bewuste innerlijke gevoelsconflicten. Door de psycho-analytische behandeling worden deze bewust gemaakt en dan door den patiënt tot oplossing gebracht, mits hij voldoet aan zekere voorwaarden, waarvan een goed intellect en de innige wensch naar genezing de voornaamste zijn. Voldoet de patiënt niet aan deze voorwaarden, dan zullen wij zelfs bij psycho-neurosen de psycho-analytische methode niet toepassen, geenszins omdat deze den patiënt ooit zou kunnen schaden, doch eenvoudig omdat wij dan de kosten en het tijdverlies, aan deze behandeling verbonden, niet voldoende gemotiveerd achten door het te verwachten succes. Dit geldt eveneens voor lichte gevallen.

Dat de psycho-analyse „onzekere en duistere wegen bewandelt” is werkelijk slechts een meening van den „buitenstaander”. De wegen in elk land zijn duister voor den vreemdeling, die de topografie van dat land niet bestudeerd heeft.

Omtrent de verschillen tusschen FREUD en JUNG heb ik in mijn werk „*De behandeling van zenuwzieken door psycho-analyse*” mijn meening reeds gezegd. Hier wil ik slechts de geruststellende verklaring afleggen, dat die in hoofdzaak van theoretischen aard zijn en, wat de „droom-uitlegging” betreft, neerkomen op het volgende.

JUNG meende in den droom iets nieuws te hebben gevonden, toen hij daarin vaak pogingen tot oplossing van actueele moeielijkheden en voorbereidingen tot latere handelingen constateerde. Hij schreef daarom aan den droom een „teleologische en prospectieve tendens” toe. FREUD heeft deze voorbereidingen, enz. evenzeer in den droom gevonden, doch wijst er op, dat die behooren tot den „latenten droominhoud”, dus geen essentieel bestanddeel vormen van den manifesten droom.

Een uitvoerige uiteenzetting daaromtrent vindt men o. a. in FREUD'S recente publicatie „Vorlesungen zur Einführung in die Psycho-Analyse”, die ik elken collega, die in de psycho-analyse belang stelt, ter bestudeering aanbeveel.

Bij de toepassing der droom-analyse in de psycho-analytische behandeling interesseert ons voornamelijk de latente inhoud. Voor de praktijk zijn dus die theoretische verschillen zonder beteekenis.

Ook de overige meeningsverschillen tusschen FREUD en JUNG hebben, volgens mijn overtuiging, voor de praktijk niet meer beteekenis dan de meeningsverschillen omtrent operatiemethoden tusschen chirurgen, wier resultaten inmiddels niet veel verschillen.

Ten slotte kan ik dus constateeren, dat collega HUËT en ik het eens zijn daaromtrent, dat de psycho-analytische behandeling beperkt moet blijven „tot enkele en bijzondere gevallen.” — Ik kan het echter niet met hem eens zijn, dat zulks alleen die gevallen zijn „bij wie de andere methoden niet konden slagen.” Integendeel acht ik het in die gevallen, waarin psycho-analytische behandeling is geïndiceerd, slechts verlies van kostbaren tijd, indien eerst andere methoden worden beproefd. Voor welke gevallen die behandeling is aangewezen, heb ik boven in algemeene trekken aangegeven; in elk bijzonder geval dient de beslissing daaromtrent aan een medicus te worden overgelaten, die van de psycho-analyse op de hoogte is.

's-Gravenhage, 27 Augustus 1917.

ADOLPH F. MEYER.

PSYCHO-ANALYSE.

Hoewel het niet in mijn bedoeling heeft gelegen om over de psycho-analyse een discussie uit te lokken, van welker geringe vruchtbaarheid ik a priori overtuigd ben, zal ik toch de over mijn opmerkingen gemaakte bemerkingsen in het kort beantwoorden.

VAN DE LINDE heeft in de psycho-analytische geschriften begripsverwarring aangetroffen, zelfs een totale. Kan het nog erger voor iets, dat zich als wetenschap aandient? Logos heeft een streng gelaat, en vraagt om te beginnen naar scherpe omschrijving met algemeen erkende begrippen, zonder aanzien des persoons. Juist, omdat ik het jammer zou vinden, als het goede, dat in de leer der Freudianen schuilt, er niet uit kwam, heb ik gemeend enkele opmerkingen te moeten maken. Hoe ervaring alleen hier orde moet brengen, is mij een raadsel. De praktijk zal op den duur de zielsontleding de plaats wel aanwijzen, die haar praktisch toekomt, maar als het daarop alleen uitliep, zou dat een karige oogst zijn na zooveel arbeid. Omdat onze tijd behoefte heeft aan een goede psychologie (men denke aan de uitgebreide psychologische literatuur op godsdienstig, wijsgeerig, ethisch en staatkundig gebied der latere jaren), is ook voor de geneeskundigen „Neu-orientierung” gewenscht; willen de geneeskundigen niet in het gedrang onder den voet raken, dan moeten zij zorgen, dat zij „bij” komen. Daarom zal logische bezinning der zielsontleders en zielsontleedkundigen noodzakelijk zijn; het valt mij niet in, hen tot wijsgeeren te willen hervormen. Wie de wijsbegeerte bestudeerd heeft, wordt daardoor nog geen filosoof, maar krijgt althans zooveel filosofisch inzicht, dat hij begrijpt, dat er zoo iets als een vinculum scientiarum bestaat, en dat deze studie voor geen enkele vakwetenschap kan worden ontbeerd. De leer der zielsontleding is in hooge mate constructief, en van de constructie geldt, wat GOETHE heeft gezegd: „Sie hält die Teile in der Hand, fehlt leider nur das geistige Band”, of, zooals wij het zouden zeggen, wat ontbreekt is: het inzicht. De zielsontleedkundigen zijn de nieuwlichters op het gebied der zielsziekteleer; zij willen het ook zijn op het gebied der zielkunde, en (op gezag van VAN DER HOOP neem ik het aan) een zuivere geestes-